

Кәсіптік стандарт: «Драма театры және кино әртісі»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:
 - 1) Актерлік психотехника – психология саласы, оның мәні психологияны практикалық мәселелерді шешуге қолданылады, негізінен адамның еңбек қызметімен байланысты; мазмұны мен әдістері бойынша еңбек психологиясымен сәйкес келеді.
 - 2) Актерлік тренинг – актерлік (сахналық) қиялды, қатты және мәнерлеп сөйлеуді, ым-ишара мен қозғалыстардың мәнерлілігін, образға ену қабілетін, актер үшін (сахнада немесе өмірде) басқа да маңызды қабілеттер мен дағдыларды дамытатын тренинг.
 - 3) Қоршау – көлемі немесе орналасуы бойынша алдағы қойылымның болашақ декорациялары мен реквизиттеріне ұқсайтын заттар тобы.
 - 4) Драма театры – опера және балет, қуыршақ театры және пантомимамен қатар, театрдың негізгі түрлерінің бірі болып табылады.
 - 5) Кино өнері – кинематографияға негізделген көркем шығармашылықтың бір түрі.
 - 6) К.С. Станиславскийдің қимыл іс-әрекеттер әдісі – актердің белгілі бір эмоционалдық күйге сәйкес келетін физикалық қозғалыстарды орындауы.
 - 7) Рөлдің маңызды міндеті – қойылым, актер бейнесі немесе спектакль қойылған басты мақсатты білдіру үшін К.С.Станиславскийдің енгізген термині. Термин театр тәжірибесінде кең тараған және уақыт өте келе ең жоғары мақсатқа қол жеткізу қажет деген басқа мағынаға ие болды.
 - 8) Актер шығармашылығының жүйелік теориясын – К.С. Станиславский жасаған -актердің физикалық іс-әрекетіндегі психотехника элементтерінің өзара әрекеттесуінің теориялық негіздемесі.
 - 9) Өтпелі әрекет – ең маңызды міндетке жету жолындағы кедергілерді жеңу (К.С. Станиславскийдің термині, «іс-әрекет сызығы әртүрлі моншақтардың жібі сияқты барлық элементтерді бір-бірімен байланыстырады және оларды ортақ маңызды міндетке бағыттайды»).
 - 10) Сөзбен әрекет/әсер ету – серіктестің санасына оны қайта құру, әрекет ететін тұлға мүддесіне «бейімдеу» (зейінге, сезімге, қиялға, есте сақтауға, ойлауға және ерік-жігерге әсер ету) әсер ету тәсілі.
 - 11) Оқиғаны тиімді талдау – К.С.Станиславский әзірлеген пьесамен жұмыс істеу әдісі. Адамның ішкі күйі, оның ойлары, тілектері, көзқарастары сөзбен де, белгілі бір физикалық мінез-құлықпен де көрсетілуі керек. Әдіс М.О. Кнебель мен Г.А.Товстоноговта егжей-тегжейлі сипатталған.
 - 12) Қойылымның К.С. Станиславский ұсынған темпо-ритмі – қойылымның орындау қарқыны мен ырғағының синтезі; көтерілу немесе құлдырау, үдету немесе баяулату, сахналық әрекеттің бірқалыпты немесе жылдам дамуы.
3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады
 - 1) ҰБШ – Ұлттық біліктілік шеңбері
 - 2) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері
 - 3) ЭҚЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші
 - 4) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы
 - 5) БА – Біліктілік анықтамалығы
 - 6) ББХСК – Білім берудің халықаралық стандартты классификациясы
 - 7) Т.Қ. Жүргенов ат. ҚазҰӨА – Т.Қ. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы
 - 8) МКҚК – Мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорын
 - 9) РМҚК – Республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Драма театры және кино әртісі
5. Кәсіптік стандарттың коды: R90011002
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Р Өнер, ойын-сауық және демалыс
90 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет
90.0 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет
90.01 Әртістік қызмет
90.01.1 Театр қызметі
7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Театр қызметі: - театрлық қойылымдарды, опералық спектакльдерді қою және көрсету: театр труппаларының қызметі
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
 - 1) Драма театры және кино әртісі - 4 СБШ-нің деңгейі

- 2) Драма театры және кино әртісі - 6 СБШ-нің деңгейі
 3) Драма театры және кино әртісі - 7 СБШ-нің деңгейі
 4) Драма театры және кино әртісі - 8 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Драма театры және кино әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Драма театры және кино әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Әртіс-Конферансье; Хор әртісі; Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының әртісі; Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртісі-жеке орындаушысы (вокалшысы); Кино актері; Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер; Мәдени ұйымдастырушы; Ұжым (үйірме) жетекшісі.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Актерлік өнер	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2655-0-003 Драма әртісі 2655-0-004 Кино әртісі 2655-0-009 Драмалық актер 2655-0-002 Қосалқы құрам әртісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Драмалық спектакльдерде/ фильмдерде әртүрлі жанрда режиссердің жетекшілігімен рөлдерді дайындайды және орындайды.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Рөл мәтінін жаттау 2. Көркем бейне жасау 3. Қайталаудағы кәсіби дағдыларды жетілдіру 4. Пьеса немесе сценарийді талдау 5. Режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа мүшелерімен шығармашылық қарым-қатынасы	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Рөл мәтінін жаттау	Дағды 1: Сахналық сөйлеу техникасын, дауыс ырғағы дағдыларын меңгеру және жетілдіру	Машықтар:	
		1. Тыныс алуды басқару. 2. Регистрлерді басқару. 3. Бұлшықет қысымдарын босату. 4. Орфоэпия және дикция дағдыларын меңгеру. 5.Таңдалған материалмен өз бетінше жұмыс жасау.	
		Білімдер:	
			1. Сөйлеу аппаратының негізгі принциптерін. 2. Үндестік заңдарын. 3. Әдеби айтылу нормаларын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Авторлық сөзбен жұмыс істеудің көркем мәтіннің әртүрлі жанрларында орындаушылық дағдыларын меңгеру	Машықтар: 1. Авторлық сөздің мағыналы табиғатын ашып көрсету. 2. Авторлық сөздің астарлы мәнін ашып көрсету. Білімдер: 1. Ана тілін. 2. Авторлық сөзбен жұмыс істеудің негізгі әдістерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Сахнадағы серіктеспен өзара әрекеттесуде сахналық сөйлеу мәдениетін жетілдіру	Машықтар: 1. Сахналық сөйлеу мәдениетін меңгеру. Білімдер: 1. Сахналық сөйлеу мәдениетін
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Спектакльдегі сөздік әрекеттің ішкі және сыртқы техникасының өнерін жетілдіру	Машықтар: 1. Спектакльде сөз әрекеті элементтерін қолдану. Білімдер: 1. Сөз әрекеті туралы білімді қолдану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Көркем бейне жасау	Дағды 1: Актерлік құралдар арқылы көркем бейне жасау тәсілдерін жетілдіру	Машықтар: 1. Елестету, қиял, ой, ерік сияқты физиологиялық құбылыстарды ашып көрсету. 2. Өзгере алу әдістерін меңгеру. 3. Қойылым кейіпкерінің өзіндік ішкі және сыртқы бейнесін жасау. Білімдер: 1. К.С. Станиславский жүйесін 2. Актердің ішкі және сыртқы техникасының элементтері. 3. Спектакль жасау процесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік тренингтердің әдістерін жетілдіру	Машықтар: 1. Актерлік тренингтің түрлері мен формаларын қолдану. Білімдер: 1. Актерлік тренингтердің практикалық негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Қайталаудағы кәсіби дағдыларды жетілдіру	Дағды 1: Актерлік шеберлік дағдыларын кәсіби жетілдіру	Машықтар: 1. Репетицияда актерлік шеберлігін қолдану. 2. Қойылым кейіпкерінің өзіндік ішкі және сыртқы бейнесін жасау. Білімдер: 1. Әртістің мәнерлі сөйлеу, пластикалық, вокалдық құралдарын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актердің дене аппараты және кәсіби пластикалық дағдыларын жетілдіру	Машықтар: 1. Музыкалық-ритмикалық жаттығулар жасау. 2. Сахналық акробатиканың қимылдарын орындау. 3. Сахналық құлауды орындау. 4. Этюд бойынша жұмыс жасау.

		Білімдер:
		1. Сахна қозғалысының негіздерін. 2. Сахналық акробатиканың негіздерін. 3. Еуропа халықтарының стиль этикетін. 4. Қазақ халқының этикетін. 5. Әртүрлі қырлы қарулардағы сахналық шайқас элементтерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Сахналық костюммен, гриммен тәжірибелік жұмыс дағдыларын жетілдіру	Машықтар: 1. Бетке грим салу техникасын меңгеру. 2. Кейіпкерлердің әртүрлі бейнелері мен мінездерін жасау. Білімдер: 1. Гримді қолданудың техникалық әдістерін. 2. Беттің анатомиялық құрылымын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Рөлді музыкалық бейнелеудің кәсіби дағдыларын жетілдіру	Машықтар: 1. Фортепианода жеңіл пьесаларды ойнау. 2. Жазу парағынан жеңіл нота ойнау. 3. Аккомпанементтің негізгі дағдыларын меңгеру. 4. Концертмейстермен жұмыс жасау. 5. Интонацияның тазалығын игеру. Білімдер: 1. Музыкалық сауаттылық негіздерін. 2. Дыбыстың қалыптасуының принциптерін. 3. Дауыс физиологиясы мен гигиенасы негіздерін.
Еңбек функциясы 4: Пьеса немесе сценарийді талдау	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 1: Сценарийлер немесе пьесаларды сахналау және актерлік талдаудың теориясы мен практикасын жетілдіру	Машықтар: 1. Көркем шығарманы талдау. Білімдер: 1. Әлемдік театр тарихының негізгі кезеңдерін. 2. Қазақ театры тарихының негізгі кезеңдерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Өнер туындыларын талдаудағы теориялық білімді жетілдіру.	Машықтар: 1. Өнер туындыларын талдауда теориялық білімді пайдалану. Білімдер: 1. Ұлттық және шетелдік драматургия туындыларын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 1: Бірыңғай көркемдік ой аясында шығармашылық топта жұмыс істей білу	Машықтар: 1. Актерлік құралдар арқылы сахналық бейнесін жасау. Білімдер: 1. Қоюшы-режиссермен жұмыс негіздері.
Еңбек функциясы 5: Режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа мүшелерімен шығармашылық қарым- қатынасы	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Өнердің аралас түрлері бойынша кәсіби сахналық дағдыларды қолдану қабілеті	Машықтар: 1. Пластика, ритмика, сахна тілі мен қозғалысы, бидің экспрессивті құралдарын қолдану.

	Білімдер:	
	1. Қойылым тобымен жұмыс жасау негіздерін.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Шыдамдылық Зейінді шоғырландыру және бақылау Толеранттылық Эмоционалды күйзелістерге төзімділік Ұжымда жұмыс істеу қабілеті мен ұмтылысы Креативтілік Жігерлік Еңбексүйгіштік Жауапкершілік Физикалық төзімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Сөйлеу жанрының әртісі
	6	Хор әртісі
	6	Эстрадалық жанр әртісі
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Музыкалық театр әртісі
	4	Әртіс-Конферансье
	4	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	4	Сөйлеу жанрының әртісі
	4	Музыкалық театр әртісі
	4	Хор әртісі
	4	Эстрадалық жанр әртісі
	4	Хореографиялық ұжым әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	4	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
	4	Мәдени ұйымдастырушы
	4	Үйірме жетекшісі
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Хореографиялық ұжым әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	6	Әдіскер
	6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
	6	Мәдени ұйымдастырушы
	6	Үйірме жетекшісі
	6	Шығармашылық ұжым жетекшісі
	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқарма / студия / бөлім / секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппалар / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)
10. Кәсіптің карточкасы «Драма театры және кино әртісі»:		
Топтың коды:	2655-0	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Драма театры және кино әртісі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Өртіс-Конферансье; Хор әртісі; Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының әртісі; Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртісі-жеке орындаушысы (вокалшысы); Кино актері; Әдіскер; Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер; Мәдени ұйымдастырушы; Ұжым (үйірме) жетекшісі; Клуб меңгерушісі; Бас әкімші (спектакльдерді, концерттерді, ц		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2655-0-003 Драма әртісі 2655-0-004 Кино әртісі 2655-0-009 Драмалық актер 2655-0-002 Қосалқы құрам әртісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Драмалық спектакльдерде/ фильмдерде әртүрлі жанрда режиссердің жетекшілігімен рөлдерді дайындайды және орындайды		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Рөл мәтінін меңгерту 2. Көркем бейне жасау 3. Репетициядағы кәсіби дағдыларды жетілдіру 4. Пьеса немесе сценарийді талдау 5. Режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа мүшелерімен шығармашылық қарым-қатынас 6. Сахналық қойылым жағдайында көрермен аудиториясымен қарым-қатынас 7. Репертуар жоспарларын және театрдың шығармашылық қызметінің басқа да мәселелерін талқылауға қатысу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Рөл мәтінін меңгерту	Дағды 1: Сахналық сөйлеу техникасын меңгеру, сөйлеу мәнерін, дауыс ырғағы дағдыларын меңгеру және жетілдіру	Машықтар:	
		1. Сахнада және кадрда сахна тілін меңгеру. 2. Кәсіби қойылған дауыс аппараты мен сахналық сөйлеу дағдыларын меңгеру. 3. Халықтың мәдени мұрасы ретінде сөз өнерін меңгеру. 4. Сөйлеу логикасының заңдылықтарын білу. 5. Бейне жасауда сөйлеу ерекшеліктерін білу.	
		Білімдер:	
		1. Сөйлеу техникасы (артикуляция, дикция, тыныс алу, дауысты жүргізу).	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Авторлық сөзбен жұмыс істеудің орындаушылық дағдыларын көркем мәтіннің әртүрлі жанрларында меңгеру	Машықтар:	
		1. Көркем мәтіннің әртүрлі жанрларында автор сөзін қолдана білу. 2. Драматургтің бейнелі жүйесін, оның мәнді, әсерлі, стильдік болмысын ашып, жеткізе білу.	

		Білімдер:
		1. Халықтың әдеби тілін. 2. Автор сөзі, драматургтың/сценаристің бейнелеу жүйесі бойынша жұмыс істеудің кәсіби әдістерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Сахнадағы серіктеспен өзара әрекеттесуде сахналық сөйлеу мәдениетін жетілдіру	Машықтар: 1. Сахнадағы серіктеспен біртұтас темп-ритмикалық және жанрлық-стильдік әрекеттестікте рөлді жасай білу. Білімдер: 1. Сахналық сөйлеу мәдениеті және сахнадағы серіктесімен қарым-қатынасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Спектакльдегі сөздік әрекеттің ішкі және сыртқы техникасының өнерін жетілдіру	Машықтар: 1. Спектакльдегі/фильмдегі ауызша әрекеттің ішкі және сыртқы техникасын меңгеру. Білімдер: 1. Спектакльде ауызша әрекеттің ішкі және сыртқы әдістерінің теориясы мен практикасын қолдану.
Еңбек функциясы 2: Көркем бейне жасау	Дағды 1: Актерлік құралдар арқылы көркем бейне жасау тәсілдерін жетілдіру	Машықтар: 1. Актер шығармашылығының жүйелік теориясының негізгі ережелерін іс жүзінде қолдануы. 2. Рөл және бейне, пьеса/сценарий бойынша өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын меңгеру. 3. Кәсіби әртістік дағдылардың (пластикалық, дене, сөйлеу, вокалдық) жиынтығын меңгеру. 4. Рөлдің көркем бейнесін жасау құралдарына ие болу. Білімдер: 1. К.С. Станиславскийдің актер шығармашылығының жүйелері және физикалық әрекеттер әдісін. 2. Театр мен кино өнерінде актерлік өнер саласындағы негізгі ұғымдарды, қазіргі заманғы әдістер мен тәсілдерді. 3. Көркем бейне жасау бойынша көрнекті театр/кино шеберлері мен театр педагогтарының еңбектерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік тренингтердің әдістерін жетілдіру	Машықтар: 1. Актерлік тренингтердің классикалық және заманауи түрлері мен формаларын меңгеру. 2. Актердің психотехника элементтерін меңгеру. 3. Рөлдің бейнесін іздеуде тренингтерді қолдану. Білімдер: 1. Актерлік психотехниканың теориялық және практикалық негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 1: Актерлік шеберліктің кәсіби дағдыларын жетілдіру	Машықтар: 1. Актерлік шеберліктің кәсіби дағдыларын репетицияда кешенді қолдану. 2. Сахналық бейнеге ену. 3. Рөлді, өтпелі әрекетті және рөлдің маңызды мақсатын құру. 4. Толыққанды сахналық кино бейнесін жасау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Репетициядағы кәсіби дағдыларды жетілдіру	Дағды 1: Актерлік шеберліктің кәсіби дағдыларын жетілдіру	Машықтар: 1. Актерлік шеберліктің кәсіби дағдыларын репетицияда кешенді қолдану. 2. Сахналық бейнеге ену. 3. Рөлді, өтпелі әрекетті және рөлдің маңызды мақсатын құру. 4. Толыққанды сахналық кино бейнесін жасау.

	Білімдер: 1. Рөлді әрекетті талдау әдісін. 2. Әртістің мәнерлі сөйлеу, пластикалық, вокалдық құралдарының кешенін.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 2: Актердің дене аппараты және пластикалық жетілген кәсіби дағдыларды жетілдіру	Машықтар: 1. Сахна қозғалыс, ритмика, сахналық би, сахналық шайқас, акробатика негіздерін меңгеру. 2. Қойылымның біртұтас көркемдік кеңістігі аясында актерлік ұжыммен жұмыс жасау. 3. Сахналық қозғалыстарды таңдау арқылы бейне жасау процесінде импровизациялау және эксперименттік іздену. 4. Сахналық трюктерді және сахналық шайқастарды орындау тәсілдерін меңгеру. 5. Әртүрлі бағыттағы және стильдегі би композицияларын орындау және оларды сахналық бейнені жасау кезінде пайдалану. 6. Актердің дене аппаратын босату дағдыларын меңгеру. 7. Балетмейстер қойған тапсырмаларды орындау. Білімдер: 1. Рөл бойынша жұмыс істеудің пластикалық әдістерін. 2. Сахна қозғалысы, ритмика, сахналық би, сахналық шайқас, акробатиканың теориялық негіздерін. 3. Сахналық семсерлесу техникасының негіздерін. 4. Түрлі заман және халықтардың мәдени-тарихи этикеттерін.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 3: Сахналық костюммен, гриммен тәжірибелік жұмыс дағдыларын жетілдіру	Машықтар: 1. Жас ерекшелігі мен тарихи грим қолдану техникасын меңгеру. 2. Театр қойылымы/фильм үшін театр/кино костюмін сауатты және негіздеп таңдай білу. 3. Костюм бойынша дизайнермен жұмыс жасау. Білімдер: 1. Сахна/кино костюмі мен грим өнерінің тарихы мен қазіргі тенденцияларын. 2. Бет анатомиясы және грим негіздерін (театр және кино)
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 4: Рөлді музыкалық бейнелеудің кәсіби дағдыларын жетілдіру	Машықтар: 1. Музыкалық интонацияны, ән айтудың мәнділігін меңгеру. 2. Әншілік қойылған дауысты меңгеру, 3. Дамыған музыкалық есту және ырғақ сезім қабілетін меңгеру. 4. Музыкалық аспапта ойнауды меңгеру. 5. Концертмейстермен жұмыс жасау Білімдер: 1. Музыкалық сөйлеудің негізгі элементтерін. 2. Драма театрындағы/кинодағы музыканың орнын. 3. Вокалдық музыканың жанрлары мен стильдерін. 4. Дауыс физиологиясы мен гигиенасын.

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Пьеса немесе сценарийді талдау	Дағды 1: Сценарий немесе пьесаны сахналау және актерлік талдаудың теориясы мен практикасын жетілдіру	Машықтар: 1. Пьесаның/сценарий мен рөлдің оқиғалық-әрекеттің талдау. 2. Драматургия туындыларын актерлік талдау мен сахналық/экрандық бейнелеудің негізгі тәсілдерін меңгеру. 3. Шығармалардың көркем ойын талдау. 4. Театр тарихы мен теориясы бойынша ақпаратпен, библиографиялық көздермен жұмыс жасау.
		Білімдер: 1. Пьеса мен сценарийді актерлік талдау және сахналық жүзеге асырудың теориялары мен практикасын. 2. Әлемдік өнердің тарихи кезеңдерінің жалпы даму заңдылықтарын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Өнер туындыларын талдаудағы теориялық білімді жетілдіру	Машықтар: 1. Әлем және қазақ театры тарихы, драматургия тарихы бойынша теориялық білімдерін көркем шығармаларды талдауда қолдану. 2. Өнер шығармасын тарихи, көркемдік және мәдени процестер динамикасында қарастыру. 3. Театр өнерінің даму заңдылықтарын түсіну.
		Білімдер: 1. Әлемдік театр тарихының негізгі кезеңдерін. 2. Ұлттық және шетел драматургиясының шығармаларын. 3. Қазіргі ұлттық және әлемдік театр/кино жетістіктерін. 4. Отандық және шетелдік театр/кино өнерінің көрнекті шеберлерінің шығармашылық мұрасын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Режиссермен, серіктестермен және қойылым тобының басқа мүшелерімен шығармашылық қарым-қатынас	Дағды 1: Бірыңғай көркем ой аясында шығармашылық ұжымда жұмыс жасай білу қабілеттілігі	Машықтар: 1. Драмалық театрда/кинода қоюшылардың (режиссердің, суретшінің, композитордың, музыкалық жетекшінің, балетмейстердің) ойы негізінде актерлік құралдармен көркем бейне жасау.
		Білімдер: 1. Бірыңғай көркем ой аясында шығармашылық ұжымда жұмыс жасау принциптерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Өнердің аралас түрлері бойынша кәсіби сахналық дағдыларды қолдану қабілеті	Машықтар: 1. Көркем/кино бейнесін жасау кезінде пластикалық, ритмика, сахна тілі мен қозғалысы, би өнерінің көркемдеу құралдарын қолдану.
		Білімдер: 1. Драмалық қойылымда/фильмде режиссермен, балетмейстермен, композитормен, музыка жетекшісімен, қоюшы-суретшімен жұмыс жасау принциптерін. 2. Рөл бойынша жұмыс жасаудың пластикалық, би, музыкалық әдістерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 6: Сахналық қойылым жағдайында көрермен		

аудиториясымен қарым-қатынас	Дағды 1: Аудиторияға әсер ету және белсенді ету	Машықтар:
		1. Аталған спектакльдегі/фильмдегі сахна/кадрда өмір сүру тәсілдерін меңгеру. 2. Сахналық қойылым /түсірілім жағдайында сахнада өмір сүру ерекшеліктерін ескеру, көрермендер аудиториясына әсер ету, 3. Өзінің сахналық назарын ұйымдастырудағы тәсілдерді меңгеру.
		Білімдер:
		1. Қойылымда/фильмде рөлді орындау аясында көрерменге әсер ету тәсілдерін. 2. Көрермендер аудиториясын белсендіру тәсілдерін.
Еңбек функциясы 7: Репертуар жоспарларын және театрдың шығармашылық қызметінің басқа да мәселелерін талқылауға қатысу	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 1: Ағымдағы репертуарды жоспарлау	Машықтар:
		1. Тәжірибеде өнімділікті менеджмент технологияларын қолдану. 2. Театр репертуарын таңдауға қатысу.
		Білімдер:
		1. Театр/Кино өндірісінің негізгі мақсаттары мен міндеттері. 2. Театрлық/кинематографиялық қызметті басқару негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жаңа спектакль дайындау	Машықтар:
		1. Сахналық репетицияларды қоршауларда / фильм түсіру алаңында өткізу. 2. Спектакльді/фильмді дайындаудың барлық кезеңдерін – оқудан бастап басты репетициясы мен премьерасы/түсіруге дейін өткізу.
		Білімдер:
		1. Спектакльдерді/фильмдерді дайындау және шығару процестері. 2. Спектакльдің/фильмнің сыртқы формасын құру процестері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Шыдамдылық Трудолюбие Работоспособность Физическая выносливость Умение и желание работать в команде креативность Выносливость к эмоциональным нагрузкам Энергичность Толерантность	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Әртіс-Конферансье
	4	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	4	Сөйлеу жанрының әртісі
	4	Музыкалық театр әртісі
	4	Хор әртісі

	4	Эстрадалық жанр әртісі	
	4	Хореографиялық ұжым әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)	
	4	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер	
	4	Мәдени ұйымдастырушы	
	4	Үйірме жетекшісі	
	6	Өртіс-Конферансье	
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі	
	6	Музыкалық театр әртісі	
	6	Сөйлеу жанрының әртісі	
	6	Хор әртісі	
	6	Эстрадалық жанр әртісі	
	6	Хореографиялық ұжым әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)	
	6	Әдіскер	
	6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер	
	6	Мәдени ұйымдастырушы	
	6	Үйірме жетекшісі	
	6	Шығармашылық ұжым жетекшісі	
	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім / / секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)	
	7	Көркемдік кеңестің төрағасы	
	7	Көркемдік жетекші	
11. Кәсіптің карточкасы «Драма театры және кино әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Драма театры және кино әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Театрлық-концерттік ұйымдардың көркемдік жетекшісі.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2655-0-003 Театр әртісі 2655-0-004 Кино әртісі 2655-0-009 Драма актері 2655-0-002 Қосалқы құрам әртісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Драмалық спектакльдерде/фильмдерде әртүрлі жанрда режиссердің жетекшілігімен рөлдер дайындайды және орындайды.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Театрдың шығармашылық және халықаралық қызметінің нәтижелерін талқылауға қатысу	
	Қосымша еңбек функциялары:		

Еңбек функциясы 1: Театрдың шығармашылық және халықаралық қызметінің нәтижелерін талқылауға қатысу	Дағды 1: Бейненің актерлік іске асуы бойынша мәселелерін негіздеу мен зерттеудің ғылыми әдістемесін меңгеру	Машықтар: 1. Ғылыми әдістер мен принциптерді қолдану арқылы бейненің актерлік іске асуын зерттеу және түсіндіру. 2. Жүйелеу, талдау, зерттеу мақсатында ғылыми әдебиеттермен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.
		Білімдер: 1. Зерттелетін елдер мәдениетінің тарихи кезеңдері, геосаяси жағдайы, дәстүрлі ұлттық әртүрлілігі контекстіндегі актерлік өнердің ерекшеліктері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік өнерді талдаудың ғылыми әдістемесін меңгеру	Машықтар: 1. Әлемдік драматургияның әртүрлі жанрлары мен бағыттарын зерттеу. 2. Тарихи жағдайды білу негізінде театр мәдениетінің жетістіктерін бағалау.
		Білімдер: 1. Театр өнерінің әртүрлі салаларының көркемдік ерекшеліктері және олардың тарихи негізділігі. 2. Театр өнері мен театр сынының даму тарихы. 3. Қазіргі театр мәдениетінің диалектикасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Клиентке бағдарлау Тұтынушыға бағдарлану Коммуникативтілік Дипломаттылық Әдептілік Уақытты сезіну Өзін-өзі ұйымдастыру	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Музыкалық театр әртісі
	6	Сөйлеу жанрының әртісі
	6	Хор әртісі
	6	Эстрадалық жанр әртісі
	6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	6	Әдіскер
	6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
	6	Мәдени ұйымдастырушы
	6	Үйірме жетекшісі
	6	Шығармашылық ұжым жетекшісі
	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім / / секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)
	7	Көркемдік кеңестің төрағасы
	7	Көркемдік жетекші
	8	Мәдениет ұйымының директоры/ басшысы
	8	Ойын-сауық ұйымының директоры/ басшысы
	8	Қосымша білім беру ұйымының директоры/ басшысы

	8	Мәдениет ұйымы директорының / басшысының орынбасары	
	8	Ойын-сауық ұйымы директорының / басшысының орынбасары	
	8	Қосымша білім беру ұйымы директорының / басшысының орынбасары	
12. Кәсіптің карточкасы «Драма театры және кино әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Драма театры және кино әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	8		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) директоры; Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдар (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) директорының орынбасары; Ұйым (клубтар, мәдениет және демалыс паркттері, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы орталықтары (үйлері) және басқалары) басшысы; Ұйым (клубтар, мәдениет және демалыс паркттері, мә		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (PhD докторантура, PhD дәрежесі, осы саладағы PhD дәрежесі, ғылым кандидаты, ғылым докторы)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2655-0-003 Театр әртісі 2655-0-004 Кино әртісі 2655-0-009 Драмалық актер 2655-0-002 Қосалқы құрам әртісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Драмалық спектакльдерде/фильмдерде әртүрлі жанрда режиссердің жетекшілігімен дайындайды және рөлдер орындайды.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шығармашылық, білім беру және/немесе әкімшілік қызмет шеңберінде театр өнерінің мақсаттары мен міндеттерін зерттеудің, талдаудың, негіздеудің ғылыми негіздері мен әдіснамасын қолдану	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Шығармашылық, білім беру және/немесе әкімшілік қызмет шеңберінде театр өнерінің мақсаттары мен міндеттерін зерттеудің, талдаудың, негіздеудің ғылыми негіздері мен әдіснамасын қолдану	Дағды 1: Актерлік және режиссура өнері саласында әлеуметтанулық зерттеудің ғылыми әдіснамасын меңгеру	Машықтар:	
		1. Әлеуметтану мен өнер теориясының өзекті мәселелері бойынша әлеуметтік зерттеулер жүргізе білу.	
		2. Өзінің мәдени тәжірибесі мен өнер әлеуметтануы саласындағы жаңа білім арасындағы байланысты таба білу.	
			Білімдер:
		1. Тарихи маңызы бар өнер теорияларының күшті және әлсіз жақтарын танып, оларды қазіргі уақытқа дұрыс қолдану.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Театр өнерінің даму тенденцияларын талдау, осы процестің қазіргі кезеңдегі ерекшеліктерін анықтау		Машықтар:
			1. Актер және режиссура саласындағы зерттеу әдістерін өз бетінше меңгеру немесе дамыту. 2. Ғылымның қазіргі даму кезеңінде зерттелетін негізгі көзқарас-әдістемелік проблемаларды талдап, нәтижелерін кәсіби қызметте пайдалану. 3. Театр драматургиясы шығармаларының көркемдік құндылығын тану, бағалау және негіздеу.
			Білімдер:
			1. Актерлік және режиссерлік өнердің дамуындағы қазіргі проблемалар мен тенденциялар және оларды бағдарлай білу. 2. Білім беру саласына философиялық және ғылыми көзқарастардың бірлігін тану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:		-
	Дағды 3: Ғылыми академиялық және кәсіби қарым-қатынас мақсатында ауызша және жазбаша қарым-қатынасты жүзеге асыру		Машықтар:
			1. Құрастыру, рецензиялау, академиялық жазуды түзету, презентация, баяндамамен көпшілік алдында сөйлеу дағдыларын меңгеру.
			Білімдер:
			1. Құрастыру, рецензиялау, академиялық жазуды түзету, презентация, баяндамамен көпшілік алдында сөйлеу принциптері мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:		-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Клиентке бағдарлау Көшбасшылық стратегиялық ойлау Өзіндік тиімділік Нәтижеге жеке жауапкершілік Басқарушылық шешімдерді әзірлеу және қабылдау Ұжымды құру Қызметкерлерді ынталандыру және дамыту Желілік байланыс Мәдениет пен өнер саласындағы кең байланыстар Өзін-өзі дамыту Өзінің ғылыми-педагогикалық және шығармашылық деңгейін арттыру		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Әртіс-Конферансье	
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі	
	6	Музыкалық театр әртісі	
	6	Сөйлеу жанрының әртісі	
	6	Хор әртісі	
	6	Эстрадалық жанр әртісі	
	6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)	
	6	Әдіскер	
	6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер	
	6	Мәдени ұйымдастырушы	
	6	Үйірме жетекшісі	
	6	Шығармашылық ұжым жетекшісі	
	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім / / секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)	

7	Көркемдік кеңестің төрағасы
7	Көркемдік жетекші
8	Мәдениет ұйымының директоры/ басшысы
8	Ойын-сауық ұйымының директоры/ басшысы
8	Қосымша білім беру ұйымының директоры/ басшысы
8	Мәдениет ұйымы директорының / басшысының орынбасары
8	Ойын-сауық ұйымы директорының / басшысының орынбасары
8	Қосымша білім беру ұйымы директорының / басшысының орынбасары

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

13. Мемлекеттік органның атауы:

14. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Астана қаласы әкімдігінің «Музыкалық жас көрермен театры» МКҚК

Жоба жетекшісі:

Алмас Әбілқасымұлы Шоман

E-mail: Shoman2008@mail.ru

Телефон нөмірі: +7 (778) 980 27 80

Т.Қ. Жүргенов ат. ҚазҰӨА

Орындаушылар:

Гизатова Г.Б. , +7 (770) 149 49 55, gbisen@list.ru

Рахимов А.С., +7 (770) 715 01 10, aubakir.rakhimov@gmail.com

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

17. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

18. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2022 г.

19. Болжамды қайта қарау күні: 20.12.2025 г.